

Märkide selletaminne.

- Noor ku.
D Esimenne werendel.
● Täis ku.
C Wlinne werendel.
+ Hea aadrit lasta.
+ Hea kuppõ lasta.
∴ Hea arstimisse rohto wõtta.
✕ Hea külwada ning istutada.
⊕ Hea lapsi wõdrutada.
✕ Sedda, mis pitkaliste peab Easwana.
→ Hea puid rasuda hone tarwis.
L Ahjo tarwis.
p. parrast.
p. l. parrast lounat.
e. l. enne lounat.
P. Pühha.

1	Edel P.	10, 24 p. l.	Armad Sv- brad! Sest on nüüd kolm aas- ta teed, et ma teile selle pisso- lesse Täht, ra- mato sees sedi- da sõa-asja ollen juttustanud, mis meie sõa- wäe ja Turki rahwa wahhel on sündinud et teilegi woikstea- da sada meie Jummala tö, kes Ma peäle nisuggust ärra- härwitamist sa- dab, innimeste kül muhtlusse agaa ennesel- litusseks.
2	Abel	Alta Jesus!	
3	Get	Range	
4	Enof	Külm,	
5	Jesus	Egiptusse Maal. Matt 2.	
6	3 P. 3 R. P.	ja	
7	3 Kuning P.	selged	
8	Jultanus	Ilmad.	
9	Errart	4, 49. p. l.	
10	Peatus	Eiust.	
11	Paawli P.	... selle	
12	Emraim		
13	Jesus	12 Aastat wanna, Lut. 2.	
14	3 P. 3 R. P.	järrel	
15	Hilarius	on	
16	Belis		
17	Ciril	8, 23. p. l.	
18	Kisbregt	uddu-	
19	Tönnise P.	sed	
20	Alfel		

19	2 P. 3 R. P.	ja	Sest wiim- sest tükkist woib weel teie meles seista, kui- da Turklide ül- sem wallitseja twimaks kui tem- ma sõa wäggi futumaks oli mahhalõdud, ol- li halkanud meie Keisri. Praua käest rahho pal- luma. Siit sa- dik oli temma ikka omma sure wäe ja rahwa hulga peäle trot.
20	Wub. Seb.	pehmet	
21	Neto	+	
22	Winsent	Ilmad	
23	Lotta	lota.	
24	Timoteus	4, 39. e. l.	
25	Paawli ümb		
26	Pealikkust Kapern. liinas, Matt. 8.		
27	3 P. 3 R. P.	...	
28	Krisostom.	Eummi	
29	Rarel	saddo.	
30	Samuel	wägga	
31	Adelgund	10, 6. p. l.	
	Ann	Külm.	

12nel selle ku päwal touseb päike kello 8. ning
ühhe pole tundi, lähhab alla kello 3 ning ühhe pole
tundi. Wäam on pite 7. tundi, ja õ 17 tundi.

FEVBUARIUS, Kuuula - Ku.

1	Piirit	Niiske,	finud, agga nüüd
	Kristus laema peäl, Matt. 8.		kui temma wäg-
2	4 P. p. 3. R. P. Kuuula p. ...		gi ni mitto puh-
3	Hanna	Tuis-	ko Ma ja merre
4	Beronika	— Kane	peäl wägga olli
5	Agata	ilm.	mabhalödud,
6	Tio	2	temma tugge-
7	Nikart	1, 32. p. l.	wad liinad
8	Käsperdina'	+	wäggise arra-
		Pakka.	woetud, ja lei-
			ge, ennamiste
	Umbrohuft, Matt. 13.		selle wiimse ta-
9	5 P. p. 3. R. P.	ne	plusse sees tem-
10	Kolastika	külm	ma sda meestele
11	Edo	—	ötete ots peäle
12	Eulalia	—	tehtud, ja need
13	Peningna	sel-	piisut mis weel
14	Walentin	ged	ällejänud hopis
15	Waustina	10, 8. p. l.	lailale aetud, siis
	Wina Mäest, Matt. 20.		ta moistis kül,
16	9 P. p. Kane. R. III. ja		et ta ennam ei
17	Aleksander	—	woind parrata,
			ja pallus ennese-
			le rahho. Tem-

Sel Kuul on 28 Päwa.

18	Konfordia	tuul:	ma olli nüüd na-
19	Simon Ap.	sed 2	go hinge waku-
20	Eugarius	—	mas, ja leitide
21	Jesaias	Ilmad	innimeste arma-
22	Petri Pääw D II, 58. e. l.		tes, olleks se meil
	Külvit Mehhest, Lut. 8, 14.		nüüd kerge kül
23	8 P. enne R. illest, ...		olnud temma
24	Maddise P.		kuningrigile
25	Biktorius	—	siin Europa ma
26	Nestor	—	sees hopis otsa
27	Leander	—	tehha, ja otsekoh-
28	Justus	—	he Konstantino,
		on	poli kända miü-
		oda-	na; sest suur
		ta.	hirm olli teige

16 nel selle ku päwal touseb päike kello 7. lähhäb
alla kello 5. pääw on 10 ö agga 14. fundi pitl.

MAI 30.

Paasto-Ku.

1 Albinus	● II, 33. e.l.	temma rahwa
2 Pimme tee äres, Luc. 18.		peäle tulnud, ja
3 W. Paastus	∴ Deit	ei olnud eanam
4 Cers	└	neid, kes ollesid
5 Wastlay.	llf	woinud meie
6 Suhka Pääw	Kud	wasto seista. Ag.
7 Kothwid	⊕ 2	ga meie armo.
8 Perpetua	ja	linne Keisri.
9 W. P. W. P.	∴ D II, 9. e.l.	Praua tahis
10 Mikens	hwägga	keige ma ilma
11 Konstantin		rahwale teada
12 Krefor		anda, et Ta mit-
13 Ernestus	fül I	te werre ärra-
14 Safarias	⊕	wallamisse jär-
15 Longinus	mad	rele ahne ep ol-
16 W. Paast.		lets, waid et Ta
17 Truto	● I, 10. e.l.	woids järrean-
		da, eht kül wäg-
		gi ja woinus
		temma läes ol-
		li. Ja sepärrast
		läkkitas Ta om-
		ma üllematte
		peälilfudele

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Willemina	└	Ma ja merre
19 Kabriel	Range	peäl sannumid
20 Matrona	tuul	et nemmad pid-
21 Bent	2 ⊕	bid Turkidest
22 Kawael	uddu-	rahul seisma,
Sest kes kurratist waawat, Luc. 11.		
23 W. Paast.	∴ C 6, 36. e.l. ∴	ja ei ühtegi pah-
24 Kasimir	ne	ha teggema ei
25 Paast. W. P.	ja	nende linnadele
26 Emanuel	⊕	et laewattele eg-
27 Kustaw	I	ga soa rahwale,
28 Kideon	⊕	ni kaua kui neeb
29 Kido	⊕	noupidamisseb
5000 Mehhe söotmissest, Joan. 6.		rahho pärrast
30 W. Paast.	llm.	saaksid petud,
31 Detlaus	● I, 57. e.l.	kunniks neile jäl-
		le uut kasko
		saaks antud. Se-
		pärrast olinnuid
		walkne asfi Ma

ionel selle ku päwal kouseb päike kello 6. lähhäb
alla kello 6 pääw on 12. ja õ 12. tundi pitk.

APRILS. Jüri-ehl Mahla-Ku.

1	Karjaliste P.	Lummi-	ja Merre peäl.
2	Teodorus	†	Agga Turtide
3	Werdinand	Zuisf.	üllem teggt sed,
4	Ambros		da agga hädda
5	Maxim 2	niis-	pärrast, ja filma
	Jesus kinnid. wissat. Joan. 8.		kirjaks, et ta
6	7. P. Paast.	fed	woiks, aega sada
7	Aron		omma sure laia
8	Viborius	4, 52. e. l.	rigi taggamaalt
9	Bogislaus	✠	salaja jälle sōa
10	Leo	I uddu-	rahwast koggu-
11	Julius	I sed	da, mis ta woiks
12	Etsekiel		ueste meie was-
	Kristusse sisse, sōitmisest, Matt. 21.		to läkkitada.
13	8. P. Paast. ∴		Ommeti said
14	Kundi P.	peh-	need rahho nou-
15	Karin	● 11, 12. e.	piddamissed
16	Rudolw	med	Wakali maal
17	Suur R. P.	2 il-	Pularesti linna
18	Suur Kede	mad.	jures hallatud.
			Meie Reisri-
			Prava piddi sek-
			lepärrast suurt
			kullutust tegge-

Sel Kuul on 30 Päwa.

19	Simon	✠	ma, ommad ül-
	Kristusse ülestoumissesest, Marc. 16		lemad teenrid ja
20	Esim. Püh.	Wihma	nou andiad sen-
21	Teine Püh.		na läkkitama, ja
22	Kolmas P.	Cr. 26. e. l.	seäl keil walmis-
23	Jüri Pääw	fulla	tama ja saatma,
24	Albert	I	et ni sured Her-
25	Markusse P.	selged	rad, kes siit maalt
26	Etsekiel	ilmad	Turki, Prantsõ-
	Kinnipandud ulfist, Joan. 20, 19.		si, ja Sassa,
27	9. P. P. P.	kül-	maalt sinna kol-
28	Klaus	✠ mad	totullid, woiksid
29	Witalis	● 4, 44. p. l.	hästi ülespetud
30	Reinmund	∴ ööd.	sada. Et se keil
			hulga rahha on
			maksnud, ja
			metle suurt kül-

12 nel selle ku päwal touseb päilit pole tundi pärrast kello 4. ning lähhab alla pool tundi pärrast kello 7. päaw on pikk 15. ja 8 9. tundi.

MÄRUS.

Mälo = ehk Leht = Ku.

1	Wolbri P.	selge	lutust teinud sed-
2	Sigismund	♠	da woite teie jo
3	Leidminne	taew	sest armata, et
Heast Karjatsest, Joau. 10.			
4	P. p. III. P.	Willud	tele iggapääw
5	Susanna	♠	monni tuhhat
6	Domilla	ilmad	tündert kaew ar-
7	Fanislaus	♠ 8, 36. p. l.	rakullus, ja se
8	Walerius	ja	olli weel leige-
9	Job	I	wähhem kullu-
10	Parnabas	wih-	tus, mis igga-
Ürisesse ata pärrast, Joau. 16.			
11	P. p. III. P.	♠	pääw olli. Jani
12	Kert	mased,	kuul aastal 1772
12	Liberatus	külm	ollid need lei-
14	Sabina	♠ 7, 1. p. l.	seäl ühhes kous,
15	Sohwi	2	kennel selle rah-
16	Jodokus	♠	ho asja pärrast
17	Erik	tuul.	seäl teggemist
			olli, ja Mihkli
			kunst sadil olli
			se aeg seätud et
			ehk rahho piddi
			tehtama ehk söd-
			da jälle ueste

Sel Kuul on 31 Päwa.

18	P. p. III. P.	Pääwa	halkatama.
19	Potensia	paiste	Meie polest tah-
20	Pill	foe.	hett siis et lei-
21	Zesiderlus	♠ 10, 1. e. l.	kullutus, mis sel-
22	Emilia	♠	le sõa läbbi olli
23	Eduard	Wihm	tehtud, meile
24	Pendiks	♠	piddi tasutud
Digest Pallymisest, Joau. 16, 23.			
25	P. p. III. P.	Eule + P.	sama, ja sedda
26	Ester	rahhe-	arwati mitto
27	Peet	ga	tuhhat kord tuh-
28	Willem	seg.	hat Rubla
29	Suur + P.	♠ 7, 58 e. l.	wäärt. Ille sed-
30	Petronella	♠	da ei piddand
31	Wikand	♠	sedda maad ja
			neid Würsti ri-
			gihid mis meie
			wäggi mõõga
			läbbi nende käest

smal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 8. pääw on pitk 17. õ agga 7 tundi.

JUNJUS.

Jani - Ku.

Rõmustajast, Joan. 15, 16.	
1 <i>6 p. illest p.</i> Willo	
2 Hiska	†
3 Rasmus	tuul
4 Eiso	
5 Pontwastus	sojad
6 Artemius	D 9, 47. e. l.
7 Lukretia	☩
Pühast Waimust, Joan. 14, 23.	
8 <i>4 Pühhi</i>	ilmad
9 <i>2 Pühha</i>	
10 <i>3 Pühha</i>	selge
11 Wlavius	...
12 Vasilides	
13 Tobias	<i>1, 35. e. l.</i>
14 Mall	
Jesus ja Nikodemus, Joan. 3.	
15 <i>3. aino 3. p.</i> Witus	
16 Justina	taew.
17 Kreet	Wihma

olli ärrawõtnud mitte ennam tur- kidele taggasi an- tama, waid mei- le pärris maats jäma. Keigeenna miste olli meie Keisri, Praua ommad käsud käsnuud et nem- mad pidid mei- le sedda digust walmis tingima et meie sõa ja lauba laewad sa a' s' d keel- matta Turkide merre peäl läia ja omma lauba wia ja tua, nen- da sammoti kui mu Runningat- tel ja Wirsti- del seäl ümber.

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Nikander	saddo	laudo lubba ol- li tehha.
19 Kerwastus	<i>9, 35. e. l.</i>	
20 Abgarus	fange	
21 Nael		Esimest otsast teggid Turkide käsud la nenda, nago olleks neil ja nende wallit- sejal kül dige meel ja nou rah- ho tehha, agga pärrast olli kül tunda et nem- mad agga taht- sid nendasam- moti aega wita. Sedda rahha, mis sõa läbbi ol-
Rikkast Mehhest, Lut. 16.		
22 <i>1 p. 3. a. 3. p.</i>		
23 Vasilus	mürri-	
24 <i>Jaani Päaw</i>	tamis-	
25 Kristiana	llega	
26 Jeremias	palla	
27 Ladislaus	● 10, 58 p. l.	
28 Josua	wad	
Eurest Dhtosõmaajast, Lut. 14, 16.		
29 <i>p. 3. a. 3. p. Peter Daw</i>		
30 Judit	8 ilmad.	

ionel selle Ku Päwal touseb pätle 3. werendel pärrast kello 2. ning lähhab alla üks werendel pärrast kello 9. Päaw on pitk 18 ning üks pool tundi D on 5. ning üks pool tundi.

1 Teobald	Nüüd	li kullutud ollek.
2 <i>Helma M. P.</i>	woiks	sid nemmad kül
3 Kornelius	kange	weel tassunud,
4 Ulrif		agga neid maid
5 Anselm	6, 17. p. l.	ei tahtnud nem-
Raddunust Lambast, Lut. 15, 1.		mad ärraanda,
6 <i>3 P. p. 3. a. 3. P.</i>		egga meie lae-
7 Erino	wihm	wattele lubbada
8 Semetrius	mürrista-	omma merrede
9 Kiltan	misfega	peäl pri parrast
10 Israel	tulla	käia. Neg läks
11 Eleonora	ja	nenda, sammoti
12 Hindrik	8, 19. e. l.	ärä palja tingi-
Olge armolissed, Lut. 6, 36.		misfega ja sand
13 <i>4 P. p. 3. a. 3. P. Marete p.</i>		ühtegi ommeti
14 Bonavent	parrast	öiete selletud.
15 <i>Apost. Jagg.</i>	sedda	Prantsofi Kun-
16 August	Paudo	ningas piddas
17 Aleksi	ja	ka ommad käs-
18 Rosina	walksed	fad seäl, ja kad-
		dedusse parrast
		andis Ta Turki-
		dete illa pahha
		nou et nemmad

19 Ruwina	9, 55. e. l.	sedda mitte ei
Hohlest Kallasagist, Lut. 5, 1.		piddand tegge-
20 <i>5 P. p. 3. a. 3. P.</i>		ma, mis meie
21 Daniel		Keisri: Praua
22 Apollina	3	tahtis, ja keige
23 Karolina	faunid	wäheminne
24 Kirsti	Jlmad	temmale sedda
25 <i>Jakobi P.</i>	uddu-	lubba andma
26 Anno	sed	omma laewad
Wariseride õigusfest, Matt. 5.		keelmatta, nende
27 <i>6 P. p. 3. aino 3. P. 1, p. l.</i>		merre peäle läl-
28 Peatrip	död	litada. Meie
29 <i>Olowi p.</i>	wihma	Keisri: Praua
30 Abdon	saddo.	üllem käst Würst
31 Kermann		Orlom, moistis
		sedda kül war-
		ti ärra, et sest
		rabbust ühtegi ei

wiind sada, ja separrast ollek ta kül tahtnud et

14 nel selle ku päwal touseb päike 3 werendel
parrast kello 4 ning lähhab alla werendel parrast
kello 7. päaw on pitk 14 ning üks pool, õ agga 9.
ning üks pool tuudi.

1	<i>Deetri Wang.</i> Mürris.	meie wäggi
2	Annibal	nääd warsti
4000	Mehhe söetmissesi, Mark. 8.	pididi jälle Tur-
3	<i>7 D. p. 3. a. J. D.</i>	kide peäle löma
4	Judas	ja moögagarah.
5	Dominicus	ho teggema, ja
6	Eigenius	se ollets kül ka
7	Tonatus	se leigeparrajas
8	Striakus	nou olnud; ag-
9	Romanus	ga Turkide käs-
	Walle Prohmetidest, Matt. 7, 15.	sud ikka pallusid
10	<i>8 D. p. 3. Laur. D. 4. 29. p.</i>	et se aeg weel
11	Herm	leiwade pole
12	Eusebius	saaks pitkenda-
13	Clara	dud, siis sündis
14	Elo	ka nenda. Ig-
15	<i>Matti M. D.</i>	gamees lotis sel
16	Isak	wahhe, aial et
	Allelohts, Maja Piddaj. Eul. 16.	need nou pidida-
17	<i>9 D. p. 3. a. J. D.</i>	missed melle ka
		pididid se armsa
		saatma, sest söd-
		da teeb ikka pah-
		ha, wottab mon-

18	Veno	<i>C 2, 4. e. l.</i>	ne wahwa meh-
19	Sebald	uddu,	he ärra kes kül
20	Rut	sed	weel ollets wol-
21	Willibert	Il-	dud ellada, sa-
22	Safeus	⊕	dab mitmele
23	Parfabas	mad	suurt õhlamist
	Jerusalemma ärrarikmisf. Eul. 19.		ja äagamist, ras-
24	<i>10 D. p. 3. a. J. D.</i>		ket murret ja
25	Ludwif	⊙ 4. 38 p. l.	suurt kurbdust
26	Treneus	Wihm	ja hädda. Agga
27	Perent	⊗ mür-	se aeg ei olnud
28	Aufustin	rista-	weel käes et
29	<i>Joann. Hul.</i>	misses-	Jummal meile
30	Benjamin	⊕ ga.	sedda rahho ol-
	Bariserist ja Tölnerist, Eul. 18.		lets annud! Sesi
31	<i>11 D. p. 3. a. J. D.</i>		Jummal on se
			kes södda lätki-
			tab ja rahho an-
			nab, kes ammud

14nel selle ku päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4 ning lähhab alla werendel pärrast kello 7. pään on pikk 14. ning üls pool, õ agga 9. ning üls pool tundi.

SEPTEMBER. Süggise, ehk Mihhi, Ku.

1	Ekidius		Katti murrab ja
2	Elisa		pigid otsast är-
3	Reinard	3	raraiub kui tem-
4	Moses		ma novud Ma-
5	Kai		peäl on sündi-
6	Magnus		nud.
Kurdist ja Keletumast, Mark. 7.			Selsammal
7	<i>12 P. v. 3 a. 3 P.</i>		süggisel leikusse
8	<i>M. Cünd.</i>	ja	kuul sündis ka
9	Abigael	<i>2, 54. e. l.</i>	Krootfi maal üks
10	Eobald	I	uus asfi, mis
11	Sirus		läbbi Turkide
12	<i>Pääri P.</i>	ning	walliseja om-
13	Amatus		ma süddant jäl-
Preestriff ja Lewitiff, Lut. 10.			le kowwa's teg-
14	<i>13 P. v. 3 a. 3 P. + Münd</i>		gi, ja lotust wõt-
15	Nikodemus	ud.	tis et ta hõlpsa-
16	Ciwemia	<i>8, 33. p. l.</i>	mal wissil meie
17	Cirus	du.	rääst pididi rah-
18	Werner	fed	ho sama kui
			meist tännini ol-
			si lubbatud.
			Krootfi rahwal

Sel Kuul on 30 Päwa.

19	Baustus	ilmad	olli kül tännint
20	<i>Matteuse P.</i>		ka kunningas ole-
Kümnest Piddali többis. Lut. 17.			nud nenda kui
21	<i>14 P. v. 3 a. 3 P.</i>		mugi rahwal;
22	Morits	kange	agga kunningal
23	Osea	tuul	ei olud paljo
24	Kleowas	<i>4, 25. p. l.</i>	ennam kunning-
25	Harald	I	likkast auust ja
26	Setel	wihm	wääst kui paljast
27	Adolw	eig	nimme. Sest ta
Mammonast, Matt. 6, 24.			ei woinud enne-
28	<i>15 P. v. 3 a. 3 P.</i>		sest ei ühtegi
29	<i>Mihhi Pääri</i>	ja	suurt asja teh-
30	Hironimus	külm.	ha, mis ta enne-
			sele ja ommarigi
			rahwale heaks
			arwas, waid seäl

12 nel selle ku päwal touseb pätkle kello 6. ning lähhäb alla kello 6. pääw on pikk 12. ning 6 ka 12. tundi.

DECEMBER. Wina - ehk Noia - Ku.

1 Wolrad	Wäg	ollid suurtemois-
2 Jairus	D I, II. p. I ga	nikkude seast
3 Wolmer		kuustestiküm,
4 Prants		mend meest är-
		rawallitsetud,
Maini - Elina surmuf, Luk. 7.		kes kuningal ja
5 16 B. p. 3. a. 3. V.	lange tuul	Rootsi, rahwal
6 Amalia		pididi nou andi-
7 Susanna	4, 5. p. I.	aks ehk Wöör-
8 Kustaw		mündriks olle-
9 Tomasia	wihma-	ma, ja neil oll
10 Purkart		ennam woimus
11 Angelus	fed	kui kuningal
Wee, Többifest, Luk. 14.		ennefel, ja need
12 17 B. p. 3. a. 3. V. *	rop-	teggid keik mis
13 Teraha		nemmad isfi
14 Kalikstus	pud	tahtsid. Ehk
15 Heddo		kuningas kül
16 Kallus	4, 45. p. I.	omma allamat-
17 Olop		te heaks olleks
18 Lukas	ja	õiget noud pid-
		dand, siiski se ei
		woind ial sündi-
		da kui need rigt

Sel Kuul on 31 Päwa.

Suremasti Räsuf, Matt. 22.		wöörmindrid sedda ei taht-
19 18 B. p. 3. a. 3. V.		
20 Wendelin	☼	muido kül wäg-
21 Ursel	külmad	ga hea asfi olnud
22 Sewerin	ilmad	kui need herrad
23 Salome	*	ollesid agga ik-
24 Wlorentin	● 4, 38. p. I.	ka õiged ja wag-
25 Kristian		gad olnud, ja
Alwatud Jannimesfest, Matt. 9, 1.		rigi rahwa õnne
26 19 B. p. 3. a. 3. V.		omma filma
27 Wilip	☾ selge	märgiks wõt-
28 Engelbregt	ja	nud. Agga
29 Upsalon	tuulne	nenda kui Root-
30 Josawat	D 8, 45. p. I.	si-maal räkiti,
31 Wolwogang	☾ ilm.	ei teinud nem-
		mad sedda mitte

16nel selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 5. päaw on pitk 9. v 15. tundi.

1	<i>Pühade P.</i>		iggaford, waid
	Pulma Nibest, Matt. 22, 1.		noudsid agga
2	<i>20 P. p. 3. a. J. P. Hinge P.</i>		omma au, ja
3	Kottlieb		kasso tagga, et
4	Ott	Rül-	Krootfi. rahwas
5	Käspër	mad	seddawisi nago
6	Paltser	ilmad	mitme kunninga
7	Klaudius	7, 55. e. l.	olli, kelle kadde
8	Brits	*	dusse, rahha ah-
	Kunninga Wehhe: Piasst, Joan. 4.		nusse ja uhkusse
9	<i>21 P. p. 3. aino J. P.</i>		lä bbi mitmele
10	Martin L.	kange	liga tehtu Wen-
11	Martin Pluff	2	de Kunningas,
12	Arkad'us	tuul	kes praego wal-
13	Predrik	lummi-	litseb, Kustaw
14	Leopold	saddo	nimmi, olli üks
15	Atanasius	6, 24. e. l.	wägga moistlik
	Kammalast Sullasest, Matt. 18.		ja wahwas Her-
16	<i>22 P. p. 3. aino J. P.</i>		ra, ja sepärrast
17	Jonas	16	olli temmal ras-
			ke sedda wisi
			Krootfi. rahwa
			ülle wallitseda,
			et

18	Esra		et Ta isfi weel
19	<i>Eisbet</i>		teiste wallitsus-
20	Amos	niis-	se al piddi seis-
21	<i>Mar. Ohw.</i>	ked	ma. Lemma
22	Sesilia	3, 38. p. l.	hakkas sellepärr-
	Witmsfest Koptust, Matt. 25.		rast omma wen-
23	<i>23 P. p. 3. a. J. P.</i>		dadega sallaja
24	Josias	sullad	nou piddama,
25	<i>Kadriina P.</i>	wihma-	kuida-wisi ta en-
26	Konrad	sed	nast selle äkke alt
27	Isai	ilmad.	piddi lahti teg-
28	Künter	8	gema. Agga
29	Erwert	6, 43. e. l.	kui need rigi-
	Kristusse sisse söitmissest, Matt. 21.		wõõrmündrid
30	<i>1 Kr. Sull. P. Kadriina P.</i>		sest pissut märki
			said, kus nem-
			mad wah tsid
			kuningasi wäg-

omal selle ku päwal kouseb päike pole tundi
pärrast kello 8. ning lähhab alla pole tundi pärr-
rast kello 3. päaw ou pitk 7. dagga 17. tundi.

DECEMBER. Joulo - Ku.

1	Arend		ga. Ja kui nem-
2	Kandidus	Kau-	mad foggone
3	Parbo	nis	ü h he ramato
4	Agaton	I	kätte said, mis
5	Bolber	külm	kunningas om-
6	Nikolas		ma wennale ollt
Tähhet enne wimist päwa, Lut. 21.			
7	Krist. E. P.	1, 52. e. l.	sest nähha olli et
8	Mar. S. P.	uddu-	Ta wisiste sal-
9	Juhkum		laja nou piddas,
10	Lühhem. P.	sed	enuast Issi wal-
11	Elso	tuul-	litsiaks tehha,
12	Ottilla	sed	fiis nende meel
13	Eutisa	ja	olli wägga pah-
Joannes Wangi-Tornis, Matt. 11			
14	Krist. E. P.	6, 20. e. l.	ha kunninga
15	Johanna	lumme	peäl, ja nem-
16	Idia		mad ollekfid ted-
17	Albina	I	da omma kässo
18	Kristow		järvel hukka
			moistnud, kui
			kunningas ep ol-
			leks ommad as-
			jad ni targaste
			aianud. Agga

Gel Kuul on 31 Päwa.

19	Pott	tuis-	Ta joudis teiste
20	Abraam	kased	
Joannesse Tunnistusfest, Joan. 1.			
21	Krist. E. P.	Toma P.	nemmad selle
22	Beata	2, 5. e. l.	asja pärrast kok-
23	Udo		ko tullid, ja kuno-
24	Ewa	kange	ningas sebda
25	Joulo P.	külmad	moistis, läks Ta
26	Leine P.	ilmad	seält toast ärra,
27	Kolmas P.	lõppeta-	kus nemmad
Sest immeks pannem, Lut. 2.			
28	P. p. Kr. E. P.	Süta E. P.	kous ollid, wan-
29	Noa	wad	ni soldatid uste
30	Tawet	3, 47. e. l.	ette wabhiks ja
31	Silwester	4. aasta.	kelas et nem-
			mad ei keddagt
			piddand seält
			wälja lastma,
			enne kui Ta issi
			piddi

ionel selle ku päwal touseb päike werendel pärrast kello 9. ja lähhab alla 3. werendel pärrast kello 2. päaw on pikk 5. ja üks pool tuudi, 6 agga 18. ja üks pool tuudi.

Päike = ja Ku = Wäsjuta =
missed,

Ei olle sel aastal keige meie
Europa = Maal mitte ühtegi
nähtawad. 1 püwal Paasto =
Kuus, ja 25 püwal Leikusse = Kuus
on päike kül warjutud Afrika = ja
Asia = Maal louna = pool, kui nen-
de maade rahwas sedda moist-
wad tähhele pannema.

pidi taggasi tulles. Ja siis Talaks ja
rakis omma Kardi = soldatidega, ja kulu-
tas neile, mis suaguse hädda sees Ta olli;
ja kui need lubbasid ikka temma poles
feista

feista, ja temma nende armastust tundis,
wõttis temma julgust ka teistega nenda
sammoti räkida. Ja se olli dige imme
assi et keik lohhe walmis ollid, kunninga
nouud heaks kiitma, ja et ei ühtegi mäs-
samist ei tounnud selle sure Totholmi lin-
na sees, ja seäl ümberkaudo. Kunningas
olli kül issi kartlik selle asja jures ja sõitis
issi ratsuhobbosega möda linna ulitsad, räk-
kis iggaühhega lahkest ja kolm päwa
olli Ta selle kartusse sees, agga ommeti
laks se assi temmale hästi lorda et keik
Rootsi rahwas Kunningale nago omma
Issi = wallitsejale ueste wandusid. Se
sündis aastal 1772. leikusse kuul. Kui
se assi Rootsi = maal sündis, sai Turtide
wallitseja, sedda warsti kuulda, ja selle-
pärast witis ta aega nendasammoti tüh-
ja kånide ja wånidega, ja ei mõtnud ial
sedda tehha, mis pärrast meie Keisri
Prava

Vraua temmale sedda rahho' olli tootanud. Sest nüüd olli temmal lotus, et meie Keisri Vraua Koorsi-kuningaga selle asja pärrast piddi rido ja södda sama. Agga ehk sest kül ühtegi ei sündind, ommeti piddid meie sure sõa-wäe jurest monned riggementid, mis tännini Turkide wasto ollid söddinud seie mala taggast tullema. Ja se läbbi wöttis Turkide Ullem jälle julgust, ja need rahho nou-piddamissed läksid tuhjaks. Minnewal Lewwadel hakkati siis ueste teine teise wasto söddima Ma ja merre peäl. Agga enne kui sest rāgin, pean ma teile sest ka nattusse rākima, mis sel aial Pohla-Maal sündis. Weel esimesest otsast woib alles teie meles seista, kuidä Pohla-maal se sõa tulloke keigeesste ou hakkand põllema, ja seält jälle latale läinud. Pohla-Ma rahwas, selle Würstid ja Her-

Kellegi tö ja tenistus olleks, sedda möda piddi ka temma palk ollema, ja sedda wäärt piddi temma ka sama, au ja digussed, mis telfedki said, kes Paawsti ussust ollid. Se olli üks wägga hea seäbus, mis iggäuks moisslik ja wägga risti-innimenne ka piddi kiltma. Agga munkad ja Paawsti usso Piiskoppid ja preestrid ei woinud weel mitte omma wanna wiha waeno teiste risti-innimeste wasto mahhajatta, kes Paawsti Jummalä teotussed ei woinud sallida egga tedda keigeüllmaks Piiskoppiks armata, waid nemmad püüdsid neid keit tulle ja mödgaga takka kiusatä, nenda kui nemmad tännini keige ilma-ma sees ollid teinud, kus ial nende usk olli woimust sanud. Sepärrast k. h. h. utasid nemmad omma rahwast, et nemmad sedda head seädust ei piddand sallima, mis meie usso

usso rahwa pärrast nende maal olli teh-
tud. Sest se södda ja mäsšamine tou-
fis. Kohhe hakkasid monned kurjad ja
üllemeeltsed innimesesed Runninga ja teise
usso rahwa wasto ennast ühte seltsi heit-
ma, soldatid tingima, ja omma ennese
Ma sees rifuma ja põlletama, teigeenna-
miste seal linnade sees ja moisis, kus mele
usso rahwas ellas. Ja pea aego ollid
sured troppid ühhes kous, kes seina ja
teina käisid, ja kus nemmad ei leidnud
ennese wastast, seal heitsid nemmad keif
enneste melewalla alla, ja teggid immet
rahwaga. Runningas isfi ei woinud
nende eest rahhul olla, egga neid tallit-
seda, sest mitto Pohla-Ma Würstit ja
herrat tagganesid temmast ärra, ja helt-
sid temma wasto ühte seltsi. Nemmad
läkk tasid ramatud igga koha sedda ku-
lutama et Runningast enam ei piddand
kun-

Runningas petama. Meie Keisri-Praua
ja Pohla Runninga wahhel olli wannast
jo üks nisuggune seadus et teine teist pid-
di aitma ja keif nisuggust mäsšamist ja
lahkamist kelama. Sepärrast läkkitati
siit monned riggementid sinna, et need
mäsšajad saaksid tallitsetud. Agga nem-
mad kutsusid Turklide wallitsejat ja tem-
ma wägge appi. Sest tuli melle södda
Turklidega ja Pohla-Ma rahwaga, nen-
da kui teie enne jo ollete kuulda sanud.
Pohla-maal ollid meist agga monned
riggimentid, kes neid mäsšajaid üllesot-
sifid ja mitto neist mahhalõid. Agga kui
nemmad sin olli hästi mahhalõidud, siis
nemmad koggusid sealt ta kofko, risusid,
põlletasid, ja teggid meilegi suurt wae-
wa, sest meie ei woinud nende eest kus-
sagi rahhul olla. Ja nisuggune waene
luggu olli jo wiis aastat seal olnud, agga

ommeti ei annud nemmad mitte järrele,
ja ei saand targemaks, waid lootsid ikka
weel Turklide peäle, et neilegi parrast se
Jummala sanna tõeks jät: ärranetud
on, kes innimeste peäle lodab. Wi-
maks nemmad wõtsid se hirmsa noukaro-
walussega Kunningast temma wallitsusse
linnas Warsau nimmi, Finniwõtta, ja
tedda seält ärrawla. Ugga Jummal
peästis weel Kunningast nende kääst ja
neld kuriateggiaid woeti Finni, ja pandi
wangi, kuni kohhus nende ülle saaks käi-
nud. Ja sellesamma asja parrast, ja et
se tullt seäl aasta aastalt ikka suremaks
läks, tullt ka teised Kunningad siina,
kes seäl naabred ollid, ja hakkand Pohla-
ma rigi poleks jaggama, ja poolt ossa
ennesele wõtma ja teist poolt Kunninga-
le jätma. Üks olli Preussi Kuningas
ja teine Saksa-ma Keiser. Nemmad
last-

sid omma wägge ka Pohla-male miin-
na, ja wõtsid ennestele, iggamees mis
temma rigi wanna raia äres olli, ja se
olli hea suur, lai ja rikkas Ma, kus pal-
jo surid ja häid linde sees ollid. Parrast
Finnitast nemmad sedda wanna ramatu-
dega, et se Ma, mis nemmad nüüd är-
rawõtsid jo ammust aiast õigusse polest
nende wannematte parrast olnud, ja neil
seddawisi õigus olli sedda ennestele jäl-
le lunnastada. Meie Keisri-Prawal olli
paljo surem õigus selle sure kullutusse
parrast, mis Ta Pohla rigi parrast ni
mitto korda olli pidand teggema, ja mu
kajjo parrast, mis Pohla rahwas meile
teinud, ka ennesele oih-e jäggo wõtta,
ommeti ep olleks Ta sedda mitte teinud
kui teised kaks Kunningast ep olleks esite
hakkand. Ja selleparrast, wõttis Ta
ennesele ka omma ossa. Nüüd jät Poh-

la rahwas omma sure kahjoga tunda et
se nenda on kui kirri ütleb: igga kunning-
riik mis isikeskis ridus on, lähheb huk-
ka, ja se kooda mis telsega ridus on,
langeb. Keik need lahkamissed ja mäs-
samissed, mis siin ja seal tännini ollid
olnud, jäid nüüd warsti järrele, sest kel
wäggi sel woimus, ja ehk selle Ma ülle-
mad kül omma Ma jaggamisse wasto
wurriseid ja kisseid, ommeti piddid
nemmad pärrast wait jäma, ja sedda
peälegi õigeks tunnistama, ja omma nin-
me alla kirjotama, et se Ma õigusse
pärrast nende Kunningatte pärris maaks
piddi jäma. Kui need rummalad ep ol-
leks unrehti asja noudnud egga Jumma-
la kässo wasto mäsamist tõstnud, egga
isikeskis ridus olnud, siis nende riik
olleks jaggamatta ja mitme vead mah-
haratumatta jäanud. Agga nüüd tullit palk
nende

nende kätte, ja nemmad said seddasam-
ma tunda, mis Prohwet Jesajas ütleb
47. p. 10, 11. s. Sest sa olled loornud
omma kurjusse peäle, sinno tarkus ja
so tundminne, se on sind saatnud taga-
ganema sest sa ütliid ommas südda-
mes, minna ja ei ütsti muud enam.
Sepärrast tulled so peäle pahha lug-
gu, kelle warrastest tullemisest sa ei
pea enne teadma, ja hädda peab so
peäle langema mis sa ei woi ärralõp-
petada, ja ärrahawoitamine tulled
ätkitselt so peäle mis sa ei tea.

Nüüd lähäme meie jälle omma jutto-
ga Turkimale ja kuleme mis seal enam
on sündinud nende sõa-wäggede wahhel,
pärrast kui se nou piddamine rahho pä-
rast tühaks olli sanud. Sel wahhe ajal ollid

fid jälle sure hulga rüütli- ja jalla-wägge
kõggunud, agga nemmad heidsid ennast
ikka weel emale, sest nende meles seisis
alles se wiimne hirm. Üks suur ja lai
jõggi, Tonau nimmi, lahutas need kah-
hed wäed weel ühhest ärra. Siin pool
jõgge ollid leid liimad jo meie kääs, ja
keige wäega ülle jõe miina olli üks wäg-
ga kartlik assi; sest esite olli se jõggi wäg-
ga lai, nago merri, ja teiseks ei olnud
meil teisel polel ühtegi mona, ei innimes-
tel, egga hoostel, ja kolmandeks ollid
seäl sured mäed ja wägga kitsad teed, kus
wägga raske olli sured tükid läbbi wäa,
ja nisugguse hulgaga läbbi peäseada, ja
peäleegi olli üks sadda ja wiiskümmend
tuhhat Turkid seäl meid ootmas. Om-
meti meie üllem Kinnal ei woinud parr-
ta. Esite läkkitati, laewattega mon-
ned wahwad Kinnalid, ja pealikud mon-

ne

ne riggimentidega ülle, ja need said ka
hästi ülle, löid monned weikesed trop-
pid mahha, mis nemmad seäl leidsid ja
monned aiasid nemmad laiale. Ja se
läbbi tuli suur hirm selle rahwa peäle
mis seäl ümberkaudo ellas, et nemmad
hakkasid hulgaliste seält ärrapõggenema.
Keigeennamiste olli üks wägga wahwas
Kinnal, Baron Wetsman nimmi, se ol-
li jo mitme tapluse sees Turkid ärra-
woitnud ja nelle suurt kahjo teinud, ja
sepärast karisid nemmad tedda wägga
ja ei woinud ial ta wasto seista. Agga
meie rahwas ei tohtnud weel teile pole
jāda, waid kui nemmad ollid waenlas-
tega taplenud ja neid ärrawoitnud, ja
monni saki sanud, siis nemmad tullid jäl-
le taggasi. Ja se sündis sel kewwadel
kül mitto puhko, et nemmad waenlaste
ülle woimust said, ja siis ennamlõre keik

XC 5

jälle

jälle terwelt taggasi tullid. Agga üks
Dwerst Būrst Repnin kannel lāks tuh-
hat meest jures ollid, lāks ka laewadega
ūlle, ja juhtus siina male astuda, kus
üks suur hulk Turkid kous ollid, ja kui
nemmad tundsid et temmal agga pissut
rahwast olli, pirasid nemmad ta ūmber,
ja said tedda ennese keskele. Siis tem-
mal olli kange woitleminne waenlaste-
ga, ommeti peasis ta omma rahwaga
waewalt Turkide seast ārra, ja joudis
laewatte jure. Temma soldatid said en-
namiste keik jälle taggasi, agga se Dwerst
ja mitto pealikko, kes ūhhes laewas ol-
lid, ei woinud ommad laewaga nenda
usfinaste ūlle sada, sest et monned Tur-
ki laewad alla jōgge temma wasto tul-
lid ja temma laewa ūllespidasid. Se
lābbi said Turkid sedda laewa kätte, ja
ehk se Dwerst ja temma pealikud kŭl
wasto

wasto pannid, ommetigi woeti neid wāg-
gise wangiks. Sest hakkasid Turkid
wāgga kiitlema, ja hoopliima nago ollek-
sid nemmad suurt woimust meie rahwa
ūlle sanud. Agga se sai neile pea jälle
tubliti kättemaksetud. Sest Rinral Po-
temkin lāks jälle jōe ūlle, ja lōi se essi-
messe hulga, mis temmal wasto tuli,
mahha, ja aias neid laiiale. Bārrast
tulli üks paljo surem hulk temma peale,
agga seddagi woideti ārra, nenda et
kolm tuhhat tappeti ja üks suur hulk
wangi woeti, mitme Turki pealikudega.
Siis ta lāks ikka laugemale, ja aias
waenlast ennese ele ārra sai suurt saki,
wōttis ūhhe linna Ruzsuk ārra, ja pe-
astis mitto risti innimest, mis Turki-
dest ollid wangi widud. Kui ta sedda
linna sutumaks olli ārrarikkunud ja mah-
hakisknud, pōris ta jälle ūmber ja tuli
taggasi,

taggasi, kui waenlase ärrawoitja. Ja
nenda teggid ka mitto teist Skinralit.
Turkide surem wäggi läks ikka ennam
mägglise ma sisse taggasi, et nemmad
seäl mäggede tahha woiksid warjul ol-
la. Ehk meie rahwas neist nüüd kül
mitto head woimust said, ommetigi ei
olnud meil sest ennam abbi, kui et
hirm waenlaste peäle tulli. Agga
nisuggune söddiminne polle ühtegi
wäärt, sest se waewab ühhe nisugguse
wägge, kui meil on, mis on öppind
laggeda peäl wisi pärrast söddima, ja
awwalikkult lahkingis wahwad ollema,
se waewab ennam kui se meil kassuks
ja waenlastel kahjuks on. Sest kus
puid raiutakse, seäl langeb ka laasto ;
kui

kui üks wenne soldat otsa saab, sest
on, keigeennamiste seäl woõdra Ma sees,
ennam kahjo, kui kahhekümnest Tur-
kist. Sest meie Wenne-Ma on seält
wägga kangel ärra, ja enne kui rekrü-
tid süüna sawad, lähheb palju aega, ja
needki ep olle weel nisuggused öppetud
soldatid, kui need wannad, waid pea-
wad wast sedda sõa-ammetit öppima.
Turkid on seäl liggidal, ja neil on wäg-
ga pakõ rahwas, keik, kes agga ter-
wisse polest sudawad, on seäl soldatid,
ja ni pea kui sedda tahhetakse peawad
nemmad sötta minnema, olgo nem-
mad põlle-mehhed, ehk handwerkit ehk
kaup-mehhed. Se läbbi täitwad nem-
mad pea jälle need aukud ärra, mis
meie

meie sõda-meeste püssid, tükkid ja mod-
gad nende seas teinud. Agga meie
Kinnralid, Upserid ja soldatid, kes üks-
ford seal ollid ja tapluste seest üllejäid,
pidi ikka siina jama, ja üht waewa-
tundma. Se läbbi tüddinesid nem-
mad kül ka ärra, sest kes allati ikke al-
on, sel tulleb ka wimaks tüddimus-
kätte. Ja wiis aasta teed, ollid nem-
mad jo piddand seal ollema, kül tap-
luste sees, kül märri peäl, ja keif sug-
gust hädda piddid nemmad tundma,
pawa pallawat, ja õ külma, ja hirm-
sa waenlasega ühte puhko söddima.
Meie suurte sõda-laewattel olli sesam-
ma luggu merre peäl. Meie Peälif-
tud ollid seal nendega kül immet tei-
nud.

nud. Keif Turkide uhked laewad õk-
lid otsa tehtud, ärrapõlletud, ja merre
pohjasse maetud, ja meie kões olli ik-
ka woimus olnud, ni mitto furd kui
waenlastega merre taplus olli olnud.
Ja se läbbi olli meil täis wallitsus Tur-
ki merre ja mitme sarede ülle. Weel
tunnamullo süggise, kui esimest for-
da rahho seadmisse aeg olli otsa sanud,
mõtlesid Turkid kawwalussega kogge-
matta meie kaela peäle tulla, ja ollid
sure hulga laewaid ja laewa mehhi seält
lähhedalt tinginud, mis nisammastug-
gune rõõwli rahwas merre peäl olli, kui
Tatarid Ma peäl. Nendega ollid
Turkid sallaja nou piddand, et nem-
mad ühtlase tahtsid igga poolt meie lae-
wat-

watte wästo hakkada, ja neile ühhe
hobiga otsa tehha. Se nou olli pah-
haste ja kawwalaste kül woetud. Ag-
ga meie üllem Amral, Kraaw Orlow,
fai sedda weel enne kuulda, ja walmis-
tas ennast selle wästo, ja ni pea kui
waenlased agga hakkasid omma nou
järele teggema, siis käs kis Ta nende
wästo minna, ja enne kui waenlaste
laewad weel kokko said, lasti meie suur-
te tükkidega meie laewatte peält teiste
peäle nenda wallusaste, et üks kaks-
kummend neist tingitud laewattest, mis
peäle Turkid ni wägga ollid lootnud,
lõhki lasti, et nemmad alla wausid ja
hukka läksid. Pärast juhtus weel
meie üks laewa Kaptein monne suurte
Turki

Turki laewattega kokko tulla, jase taplus
hakkas tükkide lastmisega. Agga pärast
aias meie laewa Kaptein Turkide Amrali
laewa liggi, lastis omnad Mattrosid ja
Soldatid Turki Laewa peäle joosta, ja
need wõtsid sedda laewa ja tapsid Tur-
kid ärra, ja siis lasti ka selle laewa
tükkidega wahwaste waenlaste peäle,
nenda et kül wiis Turki laewad hukka
läksid, ja neid ärrawoeti. Sest aiast
ei tohtund waenlased seal merre peäl
ühtegi ennam meie wästo ette wõtta.
Agga meie laewad läksid ka sandimaks
ja wähhemaks. Sest monned ollid
tapluste sees wiggaseks sanud, ja mon-
ned ollid muido wannaks lainud, sest
selle merre wessi rikkub usfraste lae-
wad ärra, sest et nisuggused pissokes-

sed usfid selle weesees on, mis se lae-
wa kehha ärrakorwad, et se siis haf-
kab mädanema ja hukka minnema.
Siit läkkitati kü lka monni uus laew
jälle sinna, ommetigi ei woind meie peä-
liffud selle piisofesse wäega ennam ei
ühtegi suurt asja ette wdte ja nende
tuggewatte kantside wasto hakkada,
misga Turkid sedda Konstantinopoli
linna teed hoidwad.

Meie surem Ma-wäggi, olli ikka
weel siin pool Tonawi jõe äres, ja
Turki wäggi teisel poolel. Tännini
ollid agga monned Riggementid ja
monned Kinnalid üllelainud waenlas-
tele seäl tülli teggema. Agga Jaani
kuul peti se nou et keik meie wäggi pid-
di

di jõe ülle minnema. Selle-pärrast
tehti üks suur fild et hobbofed ja inni-
messed woiksid, ülle sada ja keik puh-
has ülle widama. Ja se läks hästi
forda. Seit need Riggementid, mis
enne jo ollid üllelainud, ollid Turkid
seält kohhakt ärraagianud. Kui meie
rahwas ülle ollid, siis koggusid Tur-
kid ka igga poolt halgaliste sinna kol-
ko. Ja seäl olli üks tuggew liin, Si-
listria nimmi. Sedda püdis üllem
Kinnal Kraaw Rumantsow esite är-
rawdotta, et se ei pidand meie wäe
selja tahha jäma, kui nemmad kauge-
male waenlaste wasto pidwid minne-
ma. Agga se olli üks wägga raske tö,
sest se liin olli tuggew ja paljo Turki
sda

ſõa mehhi olli ſeäl ſees, ja ümberrin-
gi ollid ſüggawad orrud, paks mets,
mäed ja kitsad teed. Mäggede peäle
ja kitsikuste ſiſſe ollid Turkid ommad
ſured tükkid pannud, ja peälegi weel
wallid ja krawid ennese ümber teinud.
Keigeennamiste olli üks mäggi meie
wasto, kuſt Turkid keigeesſite piddid
arraetama, enne kui meil lotus olli
linna arrawõtta. Sepärraſt käskis
meie Weld-Marsal et monned Künra-
lid omma riggementidega omma õnne
piddid katsma. Ni pea kui Turkid
ſedda nähha ſaid, laſkis nemmad om-
ma tükkidega ja püſſidega meie rahwa
peäle mis liggi aias, linna wallide ja
mäe peält õiete hästi, et nahk kül ſoiaks
läks.

läks. Agga ommeti käidi ifka peäle.
Eſſimenne liik olli jo nenda kaugele
mäe peäle ſanud et nemmad jo Pajo-
nettidega tahtſid waenlaſte ſekka tun-
gida, agga nende Dwerſt laſti mahha,
ja ſe läbbi tehti neile wiwitus. Tur-
kid kargasid ſiis omma wallide taggant
wälja, ja jookſid omma moõgaga peus,
ni walluſaſte meie rahwa peäle et nem-
mad piddid taggasi minnema, ja ſe
läbbi tagganes ka ſe teine liik pahhe-
mal polel. Kui ſe ees õtſas ſündis,
aias meie kolmas liik teiſelt polelt mä-
ge ülles, ja tulli Turkide ſelja taggant.
Kui need teiſed ſedda näggid, kes meie
eſſimeſt liki takka aiaſid, põraſid nem-
mad kül ümber, agga meie rahwas ei
annud

annud neile ennem aega, waid jook-
sid ühhe jonega nende peäle et nemmad
ennem ei woinud wasto seista, ehk
neile kül ikka ued troppid linnast appi
lakkitati, waid nemmad jooksid rut-
taste linna tükkide warjo alla. Ja
sedda wisi woideti neid ärra ja meie
rahwas wõttis waenlaste leri ärra, ja
leik mis seal sees olli. Kuus tundi
olli esimesenne woimus seal pool jögge.
Kui meie üllem Kinral issi weel seal
leris olli, mis meie wäggi Turkide
käest olli ärrawõtnud, sai temma kuul-
da, et teine suur hull Turkid olli jäk-
le teist kaudo tullemas. Sellepärast
lakkitas temma Kinrali Potemkini
monne riggementidega nende wasto.
Agga

Agga enne kui ta weel sinna sai, olli
meilt jo üks teine Kinral nendega kok-
ko sanud, ja nende lastmist kuuldi jo
kaugelt. Neid olli seitse tuhhat meest
olnud, ja ehk nemmad kül koggemat-
ta temmaga kokko said, ommeti las-
kis ta omma tükkidega ja püssidega ni
kangeste waenlaste sekka, et nemmad
pistsid jooksuma, ja se olli jo teine wot-
mus. Agga neist wangidest mis meie
saim, sai Kinral Wield-Marsal kuul-
da et weel üks teine suur hull, kaks-
kümme tuhhat piddid meie selja peä-
le tullemas. Sepärast piddi jälle leik
taplussele walmis tehtama. Meie ül-
lem Kinral näggi siis kül, et ta selle
linna Silistria ülle ei woinud weel woi-
must

must sada, ja sellepärast jätkis ta sed-
da leri, mis waenlaste käest olli ar-
rawoetud, jälle mahha, tulli linna
jurest ärra ja ldi teisel kohhal omma
leri ülles. Agga Kinrali Weismann-
nit läkitati jälle omma riggimentide-
ga, et ta monne teise Kinraliga
pidi selle sure hulga wasto minnema,
mis mäggede taggant tullemas olli.
Kahhekümmemal Jaani ku päwal said
need kaks wäed taplussele kokko. Ja
need Turki rüütlid jooksid nisugguse
walloga meie rahwa peäle, mis parra-
mal polel ollid, et nemmad keik taht-
sid mahha rõhhuda, ja se läbbi sai se
hüf diete waenlaste keskele, ja neist ho-
pis ümberpiratud. Agga meie tükki-
de

de ja püsside lastminne aias neid ont-
meti jälle taggasi. Siis nende jalla
wäggi katsus teist korda mödgaga peus
meie peäle joosta. Agga ni tullised
nemmad ka ollid, ommeti meie rahwas
seisid ja woitlesid ka kui lou-koerad was-
to. Sest Kinral Baron Weismann
sõitis issi omma hobbosega rahwa eel
ja maenitses neid, et nemmad pidid
wahwad ollema ja pajonettidega jul-
geste waenlaste wasto pannema. Se
läks ka hästi korda, agga se hea Kin-
ral issi sai püssi lödiga läbbi käewarre
ja süddame läbbi lastud, et ta kest
woimusse sees kui ärrawoitja hinge her-
tis. Sest olli meil suur kahjo, sest ta
olli üks wägga õppetud Kinral, kes
Tur-

Turkid jo ni mitto puhko olli ärrawoit-
nud, ja neile ni sure hirno teinud, et
nende meel jo arraks läks kui nemmad
agga kuulda said, et temma nende was-
to tulli. Waenlane olli müüd kül ä-
ra pelletud, agga ta heitis ennast kra-
wide ja orgude sisse, kus enne jo suur
hulk sees olli, kes põlweli maas ollid
ja nenda meie rahwa peäle lastsid. Ag-
ga neid aeti ka siit jälle wälja, sest meie
teine liik tulli nende selja takka, ja nen-
da tungiti mollemalt poolt ühtlase Tur-
kide peäle, et nemmad piddid jalgo
lastma, ja keit omma leri, ja mis seal
sees olli, mahhajatma. Liggi kolm-
kümmed tuhhat Turki ollid selle lah-
hingis olnud, ja kolm tuhhat sõldakse
mah-

mahhaldud ollewad, ja kui nemmad pög-
genemas ollid, aeti neid weel 30 Wers-
ta maad takka et kül weel üks tuhhat
tee peäl tappeti, ja teised laiale aeti,
kes metsade ja kitsikuste sisse puggesid.
Ja need ollid Turkide keige parramad
sõa-mehhed olnud, mis nende Suur-
Witsir ommast leriist keigewahwamate
peälikkudega olli süna läkitanud, kind-
laste lotes et need meie piddid otsa
peäle teggema. Sest aiast ei tulnud
waenlased ennani meie wäe filmi, sest
nende lotus olli müüd ta otsas. Agga
meie rahwal olli seal innimeste ja hoos-
te toido polest, wägga pudust, hoos-
tel ei olnud muud kui wanna pillirogo
ja seddagi piddi kaugelt todama. Sel-
le

le parrast wöttis üllem Kinral sedda
nou, jälle Tonawi jõe ülle taggasi miin-
na, ja se sündis kahhel päwal nenda
hästi, ei neile ühtegi kahjo ei tehtud,
waid et ka se wiimne mees hästi ülle
sai. Siit sadik ep olle kuulda olnud
mis seal weel on sündinud. Jummal
olgo eddespiddi meie sōa-wäega, ja
andko meil ikka woimust, agga mis
weel üllem on, et sōa ja waeno heäl
loppetš, ja rahho heäl kuulda
ollečš.

Wag=

Waggade Jummalala laste
mällestusse = Sanna sel
uel aastal olgo:

Ma tahhan nendega tehha iggawest
seadust, et ma neist ei tahha är-
ralahkuda, neile head teggemast, ja
minno kartust tahhan ma nende süd-
damesse anda, et nemmad ei pea min-
nust lahkuma; ja tahhan neid istuta-
da seie male tōes keigest ommast süd-
damest, ja keigest ommast hingest. Je-
rem. 32, 40. 41. s. Oh sedda kallist too-
tust, mis Jummal meile siin annab,
ta ei tahha meist lahkuda meil head
tegge-

teggemast, ta tahhab meid istutada
ja kasvatada, ja puhastada. Ja
sedda tahhab Jummal meile teha ih-
ho ja hinge polest kui meie tedda kar-
dame. Kes sedda Jummal armu om-
mas hinges ei tunne, selle omma sü-
se on, se paneb Jummal wasto, ja
ei wotta ta armu tööd ommas südda-
mes mitte tähhele panna. Ja se on
üks suur kahjo. Sest meie aeg lähhab
usseinaste möda. Oh armu Jummal sa
tahhad mulle lõpmatta head teha ihho
ja hinge polest, oh siis lasse mind sedda
ka ikka tähhele panna, ja palwega mo-
suddant sulle laialt lahti teha, et sa
woiksid sedda so armoga täita.

Oh